

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

اصل و روش های کندزدایی،

ضد عفو نی و استریلیز اسیون

نویسندهان:

مهندس بهنام سپهر نیا

مهندس الهام کوشا

آواز قلم

انتشارات آواز قلم

عنوان و نام پدیدآور	: سپهرنیا، بهنام، - ۱۳۶۳
مشخصات ظاهری:	اصول و روش‌های گندزدایی، ضدغوفونی و استریلیزاسیون/نویسندهان بهنام سپهرنیا، الهام کوشا.
مشخصات نشر	: تهران: آوای قلم، ۱۳۹۷
شابک	: ۹۷۸-۶۲۲-۶۳۱۷-۰۵-۴
یادداشت	: کتابنامه.
موضوع	: موضوع
موضوع	: پلشتهای فیبا
موضوع	: موضوع
موضوع	: سترون‌سازی
موضوع	: بهداشت همگانی
موضوع	: Public health
شناسه افزوده	: کوشا، الهام، - ۱۳۶۱
ردہ بندی کنگره	: RAV761/۱۳۹۷
ردہ بندی دیوبی	: ۶۱۴/۴۸
شماره کتابشناسی ملی	: ۵۵۳۳۷۱۴

نام کتاب:

اصول و روش‌های گندزدایی، ضدغوفونی و استریلیزاسیون

۱۳۹۸	تاریخ نشر:	مهندس بهنام سپهرنیا	نویسندهان
اول	نوبت چاپ:	مهندس الهام کوشا	ناشر:
۲۵۰	شمارگان:	انتشارات آوای قلم	صفحه آرایی:
۵۴۰۰۰ ریال	قیمت:	انتشارات آوای قلم	طراحی روی جلد:
۹۷۸-۶۲۲-۶۳۱۷-۰۵-۴	شابک:	انتشارات آوای قلم	

آدرس: تهران - میدان انقلاب - خیابان کارگر شمالی - ابتدای خیابان نصرت - کوچه باغ نو - کوچه داود آبادی
شرقی - پلاک ۴

شماره تماس: ۰۴۱۵۰۵-۶۶۵۹۱۵۰۵ تلفکس:

فروشگاه کتاب الکترونیکی و چاپی: www.avapublisher.com

هرگونه چاپ و تکثیر از محتویات این کتاب بدون اجازه کتبی ناشر ممنوع و شرعاً حرام است.
متخلصان به موجب قانون حمایت حقوق مؤلفان، مصنفان و هنرمندان تحت پیگرد قانونی قرار می‌گیرند.

فهرست مطالب

عنوان	صفحه
مقدمه ناشر	۱۳
پیش گفتار	۱۴

فصل اول: معایم، تعاریف و اصطلاحات

۱-۱- تاریخچه	۱۶
۱-۲- تعاریف	۲۳
۱-۳- بیماری	۲۸
۱-۳-۱- نحوه کنترل بیماری‌های قابل انتقال به انسان	۲۹
۱-۴- شناخت میکروارگانیسم‌ها	۲۹
۱-۴-۱- باکتری‌ها	۳۰
۱-۴-۲- ویروس‌ها	۳۲
۱-۴-۳- فارچ‌ها	۳۴
۱-۴-۴- کرم‌ها	۳۶
۱-۴-۵- جلبک‌ها	۳۷
۱-۴-۶- تک‌یاخته‌ها	۳۹
۱-۵- راه‌های ورود میکروارگانیسم‌ها به بدن	۴۱
۱-۶- عوامل موثر بر فعالیت ضدمیکروبی	۴۲
۱-۷- گندزدائی و گندزدا	۴۴
۱-۷-۱- سطوح گندزدایی	۴۵
۱-۷-۲- مکانیزم‌های گندزدایی	۴۷
۱-۸- ضدغ Fonی کردن و ضدغ Fonی کننده	۵۰
۱-۹- تقسیم‌بندی روش‌های مبارزه با میکروب‌ها	۵۰

فصل دوم: شستشو و بهسازی

۲-۱- شستشو و بهسازی	۵۶
۲-۲- مراحل نظافت(شستشو، بهسازی، پاکسازی)	۵۷
۲-۳- ملزمات اولیه	۵۸

۶۰	-۲-۴- ابزار و وسائل مورد نیاز.....
۶۵	-۲-۴-۱- کدگذاری رنگی.....
۶۵	-۲-۴-۲- ویژگی‌های طراحی.....
۶۵	-۲-۴-۳- اتاق شستشو و نگهداری ابزار نظافت.....
۶۵	-۲-۵- انواع مواد شوینده در برنامه شستشو.....
۶۷	-۲-۶- برنامه بهسازی.....
۷۱	-۲-۷- اقدامات حفاظتی.....
۷۳	-۲-۸- خطرات تمیز کردن ناقص.....
۷۳	-۲-۹- بررسی کارآبی نظافت و تمیز کردن.....

فصل سوم: روش‌های فنرکی

۷۸	-۳-۱- حرارت.....
۸۱	-۳-۱-۱- حرارت خشک.....
۸۲	-۳-۱-۱-۱- فور.....
۸۴	-۳-۱-۱-۱-۲- شعله(فلامپاژ).....
۸۵	-۳-۱-۱-۱-۳- اتوی لباس.....
۸۵	-۳-۱-۱-۱-۴- سوزاندن.....
۸۶	-۳-۱-۱-۲- حرارت مرطوب.....
۸۶	-۳-۱-۲-۱- اتوکلاو.....
۹۲	-۱-۱-۱-۲-۱-۳- انواع اتوکلاو.....
۹۴	-۱-۱-۱-۱- اتوکلاو اتیلن اکساید.....
۹۵	-۱-۱-۱-۲- کمی کلاو.....
۹۵	-۱-۱-۱-۳- اتوکلاو فرمل.....
۹۵	-۱-۱-۲-۱-۳- روش استریلیزاسیون سریع.....
۹۶	-۱-۱-۲-۲- جوشاندن.....
۹۷	-۱-۱-۲-۳- پاستوریزاسیون.....
۹۹	-۱-۱-۳-۱-۲-۴- استریلیزاسیون جزء به جزء(تندالیزاسیون).....
۱۰۰	-۳-۲- برودت.....
۱۰۱	-۳-۳- فشار اسمزی.....
۱۰۳	-۳-۴- پرتوها.....
۱۰۵	-۳-۴-۱- پرتوهای فرابنفش(UV).....

۱۰۷	۱-۴-۳- عوامل مؤثر بر کارایی اشعه فرابنفش.....
۱۰۸	۱-۴-۳- کاربرد اشعه فرابنفش.....
۱۰۸	گندزدایی آب و مواد غذایی.....
۱۱۰	گندزدایی هوا.....
۱۱۱	گندزدایی سطوح.....
۱۱۲	۱-۴-۳- مزایا و معایب اشعه فرابنفش در گندزدایی.....
۱۱۳	۲-۴-۳- پرتو ایکس و گاما.....
۱۱۴	۳-۴-۳- امواج میکروویو(MICROWAVE).....
۱۱۶	۳-۵- سایر روش‌ها.....
۱۱۶	۱-۵-۳- امواج اولتراسونیک.....
۱۱۸	۲-۵-۳- شستشو.....
۱۱۸	۳-۵-۳- فیلتر کردن(صفسازی).....
۱۲۲	۴-۵-۳- خشک کردن.....
۱۲۶	۶-۳- پایش استریلیزاسیون در روش‌های فیزیکی.....
۱۲۹	۱-۶-۳- انواع پایش‌ها.....
۱۲۹	پایش مکانیکی(فیزیکی).....
۱۳۰	پایش شیمیابی.....
۱۳۳	پایش بیولوژیکی.....
۱۳۵	۲-۶-۳- پایش دستگاه‌های استریلیزاسیون.....
۱۳۵	پایش اتوکلاو.....
۱۳۶	پایش فور.....

فصل چهارم: روش‌های شیمیابی

۱۴۰	۱-۴- طبقه‌بندی عوامل شیمیابی در انهدام میکروارگانیسم‌ها.....
۱۴۲	۲-۴- هالوژن‌ها.....
۱۴۲	۱-۲-۴- کلر و ترکیبات آن.....
۱۴۲	۱-۱-۴- پرکلرین.....
۱۴۴	۲-۱-۴- آب ژاول.....
۱۴۴	انواع سفیدکننده.....
۱۴۵	خطرات مصرف آب ژاول(وایتکس).....

۱۴۶	موارد کاربرد آب ژاول
۱۴۶	-۴-۲-۱-۳-کلروردوشو
۱۴۶	-۴-۲-۱-۴-دی کلرو / تری کلرو ایزوسیانوریک اسید
۱۴۷	-۴-۲-۱-۵-هیپوکلریت لیتیم
۱۴۸	-۴-۲-۱-۶-آب لابارک
۱۴۸	-۴-۲-۱-۷-آب اکسیدکننده الکترولیزه (EOW)
۱۵۰	-۴-۲-۱-۸-هالامید
۱۵۱	-۴-۲-۲-ید
۱۵۲	یدوفورها(بتادین)
۱۵۳	-۴-۳-مشتقات قطران(فنل ها)
۱۵۳	-۴-۳-۱-اسید کاربولیک(فنل معمولی)
۱۵۴	-۴-۳-۲-استروک
۱۵۴	-۴-۳-۳-کروزل
۱۵۵	-۴-۳-۴-کرئولین
۱۵۵	-۴-۳-۵-لیزول
۱۵۵	-۴-۳-۶-دتول
۱۵۶	-۴-۳-۷-کرزیلل
۱۵۶	-۴-۳-۸-هگزاکلروفن
۱۵۷	-۴-۳-۹-تیمول
۱۵۷	-۴-۴-آلدئیدها
۱۵۷	-۴-۴-۱-فرمآلدئید
۱۵۸	-۴-۴-۲-گلوتارآلدئید
۱۶۰	-۴-۴-۳-ارتوفتاآلدئید(OPA)
۱۶۰	-۴-۵-سایر گندزداهای گازی
۱۶۰	-۴-۵-۱-اکسید اتیلن
۱۶۱	-۴-۵-۲-بتابروپیولاكتون
۱۶۲	-۴-۵-۳-ازن
۱۶۴	-۴-۵-۴-دی اکسید گوگرد
۱۶۴	-۴-۶-الکل ها
۱۶۵	-۴-۶-۱-متانول
۱۶۶	-۴-۶-۲-اتانول

۱۶۶	- پروپیلیک الکل.....	۴-۶-۳
۱۶۶	- طرز تهیه درجات مختلف الکل.....	۴-۶-۴
۱۶۷	- ترکیبات آمونیوم کوارترنر.....	۴-۷
۱۶۸	- هایزن(بنزوآلکونیوم کلراید).....	۴-۷-۱
۱۶۹	- ستاولن.....	۴-۷-۲
۱۷۰	- هیبتان(کلرهگریدین).....	۴-۷-۳
۱۷۱	- ساولن.....	۴-۷-۴
۱۷۱	- میکروتن.....	۴-۷-۵
۱۷۱	- اکسیدکنندهها.....	۴-۸
۱۷۱	- آب اکسیژنه.....	۴-۸-۱
۱۷۳	- پرمنگنات پتاسیم.....	۴-۸-۲
۱۷۴	- پراستیک اسید.....	۴-۸-۳
۱۷۴	- پرسیدین.....	۴-۸-۴
۱۷۵	- اسیدها و قلیاها.....	۴-۹
۱۷۷	- آب آهک.....	۴-۹-۱
۱۷۸	- فلزات سنگین.....	۴-۱۰
۱۸۰	- برخی گندزداهای تجاری.....	۴-۱۱
۱۸۱	- افروز.....	۴-۱۱-۱
۱۸۱	- دکونکس.....	۴-۱۱-۲
۱۸۲	۵۱ گاسترو.....	
۱۸۲	سوکارسپت.....	
۱۸۳	۵۳ پلاس.....	
۱۸۳	۵۰ آاف.....	
۱۸۴	۳۶ اینتنسیو.....	
۱۸۴	دکوسپت.....	
۱۸۴	۴-۱۱-۳ میکروزید.....	
۱۸۵	۴-۱۱-۴ نانوسیل.....	
۱۸۵	۴-۱۱-۵ گیگاسپت.....	
۱۸۶	۴-۱۱-۶ سایاسپت.....	
۱۸۶	۴-۱۱-۷ ترالین.....	
۱۸۶	۴-۱۱-۸ پرفکت بیگوآمید.....	

۱۸۷.....	۴-۱۱-۹- در موسیت
۱۸۷.....	۴-۱۱-۱۰- پروکسان
۱۸۷.....	۴-۱۱-۱۱- اینسترومانت فورته
۱۸۷.....	۴-۱۱-۱۲- سارفوسپت
۱۸۸.....	۴-۱۱-۱۳- سورفیس کوییک
۱۸۸.....	۴-۱۱-۱۴- درومد
۱۸۹.....	۴-۱۱-۱۵- سپتی سیدین
۱۸۹.....	۴-۱۱-۱۶- پروسپت

فصل پنجم: شوینده‌ها و پاک‌کننده‌ها

۱۹۶.....	۵-۱- انواع شوینده‌ها
۱۹۹.....	۵-۲- تقسیم‌بندی دترجنت‌ها
۱۹۹.....	۵-۲-۱- آنیونی
۱۹۹.....	۵-۲-۲- کاتیونی
۲۰۰.....	۵-۲-۳- غیریونی
۲۰۰.....	۵-۲-۴- آمفوتریک
۲۰۱.....	۵-۳- دترجنت‌های رایج
۲۰۱.....	۵-۳-۱- صابون
۲۰۱.....	۵-۳-۲- شوینده‌های سنتیک
۲۰۲.....	۵-۳-۲-۱- قیاس صابون و پاک‌کننده‌های سنتزی
۲۰۳.....	۵-۳-۲-۲- صابون مایع
۲۰۳.....	۵-۳-۲-۳- شامپوها
۲۰۳.....	۵-۳-۲-۴- پودرهای لباسشویی
۲۰۴.....	۵-۳-۲-۵- دترجنت‌های آنزیم‌دار
۲۰۴.....	۵-۳-۲-۶- خمیر دندان
۲۰۵.....	۵-۴- اثرات سوء دترجنت‌ها

فصل ششم: روش‌های کاربردی و پیشادی

۶-۱.....	۶- مدیریت در مبارزه با میکروب‌ها
۶-۲.....	۶- انتخاب روش مناسب مبارزه با میکروب‌ها
۶-۳.....	۶- خصوصیات یک ماده شیمیایی ایده‌آل جهت گندздایی و ضد عفونی
۲۱۳.....	

۶-۴- نکات قابل توجه در استفاده از ضدغوفونی کننده‌ها و گندزداها	۲۱۴
۶-۵- علل عدم کارآیی گندزدايی	۲۱۵
۶-۶- برآورد اثر و کارآیی گندزداها	۲۱۶
۶-۷- ضریب فنلی	۲۱۷
۶-۸- روش تهیه محلول ضدغوفونی کننده و گندزا با غلظت خاص	۲۱۹
۶-۹- مثال‌های کاربردی	۲۱۹
۶-۱۰- بیمارستان	۲۱۹
۶-۱۱- وسایل پزشکی و جراحی	۲۲۰
۶-۱۲- واحد استریلیزاسیون مرکزی(CSR)	۲۲۵
۶-۱۳- سطوح خدماتی	۲۳۳
۶-۱۴- آشپزخانه بیمارستان	۲۳۹
۶-۱۵- رختشویخانه	۲۴۰
۶-۱۶- دندانپزشکی	۲۴۱
۶-۱۷- طریقه گندزدايی و مواجهه با خون و مواد دفعی بدن	۲۴۴
۶-۱۸- ضدغوفونی زخم‌ها	۲۴۶
۶-۱۹- دست‌ها	۲۴۷
۶-۲۰- ظروف و ابزار آشپزخانه	۲۵۴
۶-۲۱- دستگاه‌های ساخت و فرآوری مواد غذایی و تجهیزات مربوطه	۲۵۹
۶-۲۲- سرویس بهداشتی، کف، دیوارها و موارد مشابه	۲۶۱
۶-۲۳- البسه و پارچه	۲۶۴
۶-۲۴- اسباب بازی و وسایل بازی کودکان	۲۶۵
۶-۲۵- منازل آلوده	۲۶۵
۶-۲۶- گندزدايی آب	۲۶۶
۶-۲۷- استخرهای شنا	۲۷۰
۶-۲۸- گندزدايی میوه و سبزیجات	۲۷۲
۶-۲۹- آرایشگاه	۲۷۴
۶-۳۰- اماکن دامی و کشتارگاه‌ها	۲۷۸
۶-۳۱- روش‌های بی خطرسازی پسماندها	۲۸۱
۶-۳۲- غسالخانه‌ها	۲۸۳

فصل هفتم: لکه‌ها و لکه‌بری

۲۹۲	۷-۱- مواد رایج لکه‌بر و موارد استفاده آنها.
۲۹۴	۷-۲- روش‌های لکه‌بری
۲۹۴	۷-۲-۱- لکه‌های رنگ.
۲۹۴	لکه مرکب و جوهر.
۲۹۵	لکه رنگ روغنی
۲۹۵	لکه رنگ پلاستیکی.
۲۹۵	لکه آبرنگ.
۲۹۵	لکه جوهر روی فرش.
۲۹۵	لکه جوهر روی نایلون و رومیزی
۲۹۶	لکه جوهر روی مبل.
۲۹۶	۷-۲-۲- لکه شمع و مواد آرایشی
۲۹۶	لکه شمع و مدادهای چرب آرایشی روی پارچه‌ها.
۲۹۷	لکه شمع روی وسایل چوبی
۲۹۷	لکه شمع بر روی تابلوهای نقاشی
۲۹۷	لکه شمع بر روی موزائیک.
۲۹۷	لکه شمع و مواد چرب آرایشی روی کاغذ دیواری.
۲۹۷	لکه رژ لب
۲۹۷	لکه لاک ناخن.
۲۹۸	۷-۲-۳- لکه مواد آلی و غذایی
۲۹۸	لکه‌های چربی.
۲۹۹	لکه چربی روی مبل.
۲۹۹	لکه چربی روی دستگاه‌های میکروویو.
۲۹۹	لکه چربی روی فر، هود و اجاق گاز.
۳۰۰	لکه آبمیوه روی لباس.
۳۰۰	لکه آبمیوه روی مبل.
۳۰۰	لکه چای و قهوه.
۳۰۱	لکه سس گوجه فرنگی.
۳۰۱	لکه آدامس.
۳۰۲	لکه خون.

۳۰۲	لکه عرق یا دئودورانت ضد عرق بر روی لباس
۳۰۳	پاک کردن لکه سفیده تخمرغ
۳۰۳	لکه ادرار کودک
۳۰۳	۷-۲-۴- لکه مواد شیمیایی و آثار نمک‌های معدنی
۳۰۳	لک قیر
۳۰۳	لکه چسب
۳۰۳	لکه واکس کفش
۳۰۴	لکه روغن و گریس
۳۰۴	لکه‌گیری ظروف
۳۰۴	لکه زنگزدگی آهن بر روی لباس
۳۰۵	لکه روی کاشی‌ها
۳۰۵	لکه‌های روی لوازم خانگی سفید
۳۰۵	لکه‌های روی صفحه تلویزیون و مانیتورها
۳۰۵	لکه گل و لای بر روی لباس
۳۰۶	لکه‌های روی کفش
۳۰۶	۷-۲-۵- آثار سوختگی و اتو
۳۰۶	لکه‌های سوختگی
۳۰۷	برق اتو روی لباس
۳۰۷	اثر سوختگی با اتو
۳۰۷	۷-۲-۶- پاک کردن دیوارها

فصل هشتم: ایمنی در مبارزه با میکروب‌ها

۱	-۱-۱-۸- ایمنی در کاربرد مواد شیمیایی
۳۱۰	
۳۱۴	۱-۱-۸- نکات ایمنی مهم در ارتباط با مواد گندزدا
۳۱۵	۱-۱-۸- ایمنی کار با گاز کلر
۳۱۶	۱-۱-۸- نکات ایمنی حین استفاده از آب ژاول (وایتکس)
۳۱۷	۱-۱-۸- کمک‌های اولیه در برخورد با مواد شیمیایی (گندزدا)
۳۱۸	سوختگی با مواد گندزدا
۳۱۸	مسومیت‌های گوارشی با مواد گندزدا
۳۲۰	تماس مواد گندزدا با چشم

۳۲۱.....	کمک‌های اولیه در مسمومیت‌های تنفسی
۳۲۲.....	۸-۲- ایمنی در کاربرد دستگاه‌های الکتریکی، حرارتی، تشعشعی و
۳۲۳.....	برخورد با ظروف شیشه‌ای و ظروف داغ
۳۲۴.....	خطرات برق و دستگاه‌های استفاده‌کننده از برق
۳۲۵.....	۸-۲-۱- ایمنی در هنگام استفاده از فور
۳۲۶.....	۸-۲-۲- ایمنی در هنگام استفاده از اتوکلاو
۳۲۷.....	۸-۲-۳- کمک‌های اولیه در برق‌گرفتگی
۳۳۲.....	منابع

تقدیم به
انسانهایی که
به فردایی بهتر
می‌اندیشند.

مقدمه ناشر

سپاس بیکران پروردگار را که به انسان قدرت اندیشیدن بخشید، قدرتی که در مقایسه با سایر موجودات باعث شده است که انسان هرگز به امکانات محدود خود اکتفا نکند. مکاتب الهی، انسان را موجودی کمال طلب و پویا می‌دانند که جهت‌گیری او به سوی خالقش می‌باشد. از جمله راههای تقرب به خداوند علم است، علمی که زیبایی عقل است. علمی که در دریای بیکران آن هر ذره نشانی از آفریدگار است و هر چه علم انسان افزون گردد، تقریش بیشتر می‌شود. از این روست که به علم‌اندوزی و دانش‌آموزی توجهی بی‌نظیر مبذول گردیده است. اما علم‌آموزی به ابزاری نیاز دارد که مهمترین آن کتاب است و انتشار نتیجه مطالعات پژوهشگران و اندیشمندان پاسخگوی این نیاز خواهد بود.

جهت تحقیق این امر و گام برداشتن در جهت ارتقای پایه‌های علم و دانش و رشد و شکوفایی استعدادها انتشار کتاب را یکی از اهداف خود قرار داده و انتظار داریم با حمایت‌های معنوی هموطنان گرامی بتوانیم گامهای مؤثر و ارزشمندی را برداریم. گرچه تلاش خواهد شد در حد دانش و تجربه اندکمان کارهایی بدون اشکال تقدیم حضورتان گردد، ولی اذعان داریم که راهنماییهای شما عزیزان می‌تواند ما را در ارتقای کیفی کتاب راهگشا باشد لذا همیشه منتظر پیشنهادات و راهنماییهای شما خواهیم بود.

در پایان از همه عزیزانی که در مراحل مختلف تهیه، تدوین و چاپ کتاب از همکری و همکاری آن‌ها برخوردار بوده‌ام به خصوص آقای مهندس بهنام سپهرنیا و خانم مهندس الهام کوشان (نویسنده‌گان) و مهندس علی‌محمد خانی (مدیر فروش) سپاسگزاری نموده و موفقیت روزافزونشان را آرزومندم.

مهدی خانی
مدیر مسئول انتشارات آوای قلم

پیش گفتار

یکی از بزرگترین اشتباهات انسان در اواخر قرن بیستم میلادی اطمینان وی از غلبه بر میکروب‌ها و از بین رفتن اغلب بیماری‌های عفونی و معطوف شدن تفکر دانشمندان به سمت کاهش دادن بیماری‌های غیرواگیر بود. اما دیری نپائید که دانشمندان با اپیدمی بیماری‌های جدید و یا ظهور مجدد بیماری‌های قبلی در جوامع مواجه شدند. امروزه بیماری‌های عفونی کماکان در دنیا قربانیان زیادی را به کام مرگ می‌کشانند و اکنون نقش روش‌های علمی و اجرایی مناسب و موثر برای مبارزه با میکروب‌ها بیش از پیش اهمیت یافته است.

یکی از مهمترین اصول در زمینه حفظ و ارتقاء سلامت و بهداشت عمومی جامعه، شناسایی و اتخاذ راهکارهای مناسب مبارزه با میکروب‌ها می‌باشد که متساقنه گاهی به دلیل عدم آگاهی در این زمینه شاهد به خطر افتادن سلامت جامعه می‌باشیم. تالیف کتابی که پیش رو دارید با لطف بیکران یکتای بی‌همتا میسر گردید و براساس آخرین اطلاعات و منابع علمی دنیا تهیه و در اختیار شما خوانندگان محترم قرار داده شده است. این مجموعه در راستای آموزش کاربردی در انتخاب و بکارگیری روش‌های صحیح و آسان گندزدایی، ضدعفونی نمودن و استریلیزاسیون در نقاط مختلف جامعه تدوین شده و بهره‌گیری از مطالب آن برخلاف اغلب کتب منتشره در این زمینه، محدود به مراکز بیمارستانی و درمانی نمی‌باشد. در تالیف کتاب سعی گردید تا در عین حفظ پیوستگی و ارائه کامل مطالب و نکات مهم، از ذکر جزئیات غیرضروری که باعث اتلاف وقت خوانندگان و افزایش بیش از حد مطالب می‌گردد، پرهیز شود.

در پایان از تمامی عزیزانی که در ارائه این مجموعه ما را یاری نمودند به ویژه از مدیر مسئول محترم انتشارات آوای قلم جناب آقای مهندس مهدی خانی تشکر و قدردانی می‌شود و امید است که مجموعه حاضر و تلاش‌های انجام شده برای تدوین آن مورد عنایت و توجه علاقمندان قرار گیرد. بهره‌مندی از نظرات شما خوانندگان گرامی موجب سرافرازی و امتنان ماست.

مهندس بهنام سپهرنیا – مهندس الهام کوشا